

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

23:e årg. 1927.

N:r 6. Juni.

Pris 25 öre

SKOLREFORMEN.

Som väntat var tilldrog sig debatten i skolfrågan stort intresse. Högern hade mobiliserat sina bästa krafter för förslaget fällande. Den deklarerade bl. a., att det var orätt att nu, i tider av stor arbetslöshet

icke tal om monopolistiska strävanden eller att klassintressena komma i förgrunden. Att reformen hade någon uppgift att fylla i folkets andliga och kulturella liv talades icke om från det hållet.

icke helt beräkna hur många som skulle gripa detta utkastade limspö. för att, utan att behöva räknas bland dem som ej ville reformens genomförande, kunna komma ifrån ett avgörande beslut. Majoriteten blev

W. A. Gibson: Landskap.

bland dem som gått den teoretiska vägen, lägga fram förslaget. Regeringen fick även det beskedet att det hade vittnat om högre statsmannakonst och politisk vishet om så ej blivit fallet. Det var synbarligen rädslan för trängsel på den lärda banan som motiverade mycket av motståndet från högerns sida. Då är det

Tyngdpunkten av debatten blev förlagd till första kammaren och där presterades också de skickligaste och briljantaste talen för förslaget, liksom också motståndet var starkast i denna kammare. Här framkom ett uppskovsyrkande på ett år för vissa utredningars genomförande som ökade spänningen, ty man kunde

dock även i denna kammare ansenlig och beslutet måste sägas vila på bred bas.

Att denna reform skulle tillfredsställa alla krav och önskningsar även för dem som obetingat gav sitt bifall för dess antagande, är ju otänkbart, ty lika litet som någon fråga

(Forts. å sista sidan.)

Kvinnans personlighet och barnalstringen.

Av Frida Stéenhoff.

Vi tillåta oss härmed att ur "Tiden", häfte n:r 3, 1927, avtrycka nedanstående artikel, som vi rekommendera till intresserat studium på grund av ämnets djupt ingripande betydelse och den klarhet och pregnans förf. förlänt densamma.

Barnafödandet är som en gammal, vida utbredd industri, vars behövlighet i och för sig inte föranleder någon diskussion. Det är endast olika meningar om överproduktionen och annat periferiskt, som visserligen kan ha stor betydelse, men icke ändrar grundsynen, att barn böra komma till världen och att kvinnorna äro till för att föda dem. Det nya i tiden är kanske, att modernna kvinnor en smula självständigt och kätterskt syna det "periferiska" i sömmarna och vilja ha en egen mening om hur barn böra komma till.

Kulturen liknar ju ett puzzle, där bitarna blott passa så där tämligen i varandra. Samhörigheten i totalbilden förefaller dock ovedersäglig. Det måste vara något inre samband mellan fenomenen. Nu driver den ekonomiska utvecklingen fram kvinnofrigörelsen och befolkningsfrågan att i förgrunden möta varandra som de mest brännande spörsmålen. Låt oss tolka det som en invit åt kvinnorna från en osynlig ordförande att yttra sig om barnalstringen.

Forskaren möter aldrig i urkunderna någon enquête, huruvida kvinnorna hade lust eller olust att föda barn. Moderskapet borde, syns det, alltifrån begynnelsen vara predisponerat till att göra reflexioner. Men det var ju icke så vanligt förr i världen med enquête. Tvärtom, man fruktade dem. När våra förmödrar som unga brudar begärde upplysning om sin väntande livsgärning, svarades dem: "Vi kvinnor behöva dess bättre ej grumla vår fantasi med dylika ting." Deras senfödda ätteläggjar skulle göra stora ögon, om man nekade dem kunskap, och de skulle gå och skaffa den på egen hand. Det är mera kolsyra nu på det kvinnliga humöret. Ingen bör sörja över det. Trotset kan betyda ett överskott av livskraft, som inom kvinnokönet även kommer släktet till godo. Vatten håller sig längre friskt med kolsyra än utan. Kvinno-

frigörelsen är en yttring av energi, som måhända betyder uppmarschen till ett högre kulturskede. Ligger det ej en logisk mening i att den sammanflyter med bifloden befolkningsfrågan?

Jag vet inte vad man skulle kunna ha att invända mot att utvecklandet av den kvinnliga personligheten är ett villkor för befolkningsproblemet lösning? Någon framhåller kanske, att folken reda sig bättre på ett mera omedvetet stadium, innan man grubblar över personlighetskrav och liknande abstraktioner. Sådant säger man bara i första hastigheten. Vid närmare besinning inses lätt dårskapen av all blind förtröstan till ovetenheten. Bristande insikter föra oundvikligen med sig menliga följder för välbefinnandet. Människan är en organism, där reflexionen skall kontrollera impulsen, på det att ändamålsenliga handlingar må komma till utförande. Det är därför lagarna för uppehållsdriften oavbrutet söka skärpa vår förmåga av reflekterande. Det gemensamma tidsintellektet — "vad som rör sig i tiden" — håller nu som bäst på att fundera över barnalstringen.

Forskningen har både i Europa och Förenta staterna glidit in i ett intensivt experimenterande angående könslivet. Männskligheten står antagligen inför upptäckter rörande sexuallivet och alstringen, vilka på ett genomgripande sätt skola förvandla levnadsvanorna och världens utseende. Otaliga laboratorier jorden runt tävla om vem som skall hinna först till målet och hembära den efterträdade segern: det fullkomliga herraväldet över konceptionen.

Så gott som dagligen innehålla världsbladen, sedan ett tiotal år, uppseendeväckande notiser om nya rön på sexualitetens område. Nyligen förkunnades, att moderskapets frihet äntligen kunde proklameras. Ett oskyldigt medel att förtära i form av tabletter var funnet, som gjorde kvinnan steril med den tidsbegränsning, hon önskade. Ett sådant rykte är symptomatiskt för tidens längtan att slippa de barn, som ej äro efterlängttade, och ge mödrarna den trygghet och det oberoende, varav de så länge varit i saknad genom bristande kunskap i sexualvetenskap.

Fordom kunde icke forskningen om människotillblivandet bedrivas ostörd. Den hejdades från högre ort, ty både världsliga och kyrkliga makter insågo tidigt, att när okungheten och slumpen fingo samarbete, steg barnantalet som högst. Militära företag liksom själavården behövde många barn, de förra för jorden, den senare för himlen. I sin bok Ny kolonialpolitik ger doktor Helmer Key en träffande karakteristik av den katolska kyrkans befolkningspolitik, det samfund, som numera torde vara det mest traditionsbundna. Han säger: "Den katolska kyrkan vill icke göra några krigiska erövringar, men den driver vad man skulle kunna kalla religiös imperialism och hoppas att genom barnrika familjer vinna terräng på andra kyrkosamfundets bekostnad."

Varken svärdet eller korset ha saknat medel att göra sin vilja fruktad och åtlydd. Det effektivaste medlet tycks ha varit att förkiara kunskapen om alstringen ören. Rädslan att syssla därmed blev under seklernas lopp allt större. Skräcken och skammen för allt könsligt blev en ödesdiger del av livsaskådningen, som till sina verkningar gick både grymt och oförnuftigt ut över mödrarna och rasen.

Hur länge mänsklig vetgirighet velat utforska alstringens gåtor vet ingen. Förmodligen har det skett lika länge som människan iakttagit husdjurens rasförädling med dess vittnesbörd om egenskapers förstärkande och försvagande. Men det har dröjt till nu, innan den goda viljan i högre grad kommit till uttryck i ord och åtgärder.

Varje nytt släkte är liksom generat över de föregåendes dumhet, blindhet och ondska. Men det är inte värt att förhäva sig. Om samtiden kunde läsa följande tidsperioders kritik över dess brister, skulle samtiden till den grad skämmas, att den förlorade varje spår av självtilit. Däremot stärks självkänslan genom jämförelser med vad som varit, följaktligen är det både nyttigt och nöjsamt att lustvandra i hävderna. Man behöver ej gå långt för att ur det förflutnas felsyn draga förtröstansfulla slutsatser, hur även svarstaste natt kan bli dag.

Gångna tiders farhågor.

Ännu så sent som 1906 skrev dåvarande professorn i statsrätt Pontus Fahlbeck i tidskriften *Hygiea* en artikel med titeln *Nativiteten i nutiden* och dess framtidsutsikter, vari han gav uttryck för en rädsla, som numera är mindre vanlig: "...ifall kvinnorna själva få bestämma, om och när de skola bli mödrar, så hotar fördärvet." Från kvinnligt håll bemöttes detta uttalande med anklagelsen, att dylika ord kunde tolkas som indirekt uppmaning till våldtäkt, låt vara inom äktenskapet, men gjorde det saken bättre? Artikeln var i flera avseenden lärorik, den vittnade om en långt driven fruktan, att kvinnorna, väl fria, skulle undandraga sig barnafödandet. Den vittnade även om att kvinnans beroende av mannens vilja i en så viktig angelägenhet som moderskapet ännu i tjugonde århundradet togs som något helt naturligt i föregångslandet Sverige. Allra lärorikast var den kanske genom att visa, hur teoretiserande sker när kännedom fattas om föremålets natur. Under gångna tider har det ej varit sällsynt, att farhågor sådana som professor Fahlbecks kommo till synes inför varje kvinnlig frihetssträvan. De bottenade kanske i den bekanta läran om urdjuret, som var tvåkönat, men gav upphov till två kön, därför att de intelligentare och rörligare individerna undandrog sig fortplantningens mödor och blevo hanar. De trögare och dummare fortsatte att frambringa avkomma och blevo honor. Om en gång kvinnorna icke längre hejdas i utvecklingen, utan få bli intelligenta och rörliga, finns det ingen tredje part att avlasta barnafödandet på, och då måste släktet upphöra. Åsikten fränkänner kvinnan totalt moderligheten som en äkta, ofrånkomlig del av hennes väsen. Djuret längst bort i urtiden och den moderna modern skulle ha samma slags lyckoförnimmelser och ungefär samma nervsystem med därav givna krav på livet.

Rent motsatt ter sig den rädsla, som gjort gällande, att barnen skola bli för många, när kvinnorna få mera bestämmanderätt än nu över alstringen. Denna åsikt möter ofta i litteraturen, där kvinnan framställs som naturvarelsen, vilken är fientlig mot mannens kultur. Moderskapsdriften uppehåller världen genom sin hemska våldighet. I sitt slöseri med människomaterial hetsar den människorna till allt obarmhärtigare kamp för livet, som skall ut-

rota de högre livsformerna och reducera människan till animalisk varelse, om ej männen med sina högre intressen begränsa den meningslösa alstringen.

Det är på tiden, att kvinnorna lägga korten på bordet och skingra den oro, som okunnigheten så ofta för med sig. Vad är kvinnan för en sorts varelse? Vad vill hon? Har hon några mål? Har hon ideal? I så fall är hon ju ingen fara för kulturen?

Männen fråga henne visserligen föga mera nu än fordom om hennes uppgift. Denna synes dem i allt som rör kvinnan självfallen och en gång för alla fastställd i världsordningen.

Nutidskvinnan och moderskapet.

Men intet är dock på så sätt fastställt, att icke oavbrutna nyanseringar och skiftningar äga rum. Bland de föreställningar som skiftat mest är uppfattningen om moderskapets etik. Nutidskvinnan ser ej barnet som ett gudomligt straff för brott mot sedligheten, utan som en möjlighet till ökad livsglädje, om hon har råd till sådan lyx som modersfröjd. Men hur ofta förblir ej barnet något, som hon måste försaka av hänsyn till alla parter bästa. Hon tar i regel försakelsen på ett mycket förnuftigt sätt och söker göra det bästa möjliga av sin barnlösa tillvaro. Samhället vilar i vår tid ej blott på familjen utan litar i hög grad till den ensamma, självförsörjande individens duglighet.

Men behöver ej särskilt kvinnan barnet för att nå sin fulla utveckling? Den frågan har betydelse: Blir kvinnan blott som moder en allsidig personlighet?

En av våra mest högtstående kvinnor sade mig en gång, att hon kände sin barnlöshet som en defekt, som om dörren varit stängd för henne till livets vackraste rum, och att därav måst härflyta en brist och en fattigdom i hennes erfarenhetsvärld. Utomstående hade förnimmelset, att just denna kvinna i rikt mått hade den känslans innerlighet, som anses vara den ädlaste moderlighets kännemärke. Men kan man ej förmoda, att just saknaden efter barnet och modersinstinktens otillfredsställdhet hos henne framkallat en fullhet av moderskänslor, som verkligt moderskap måhända ej till sådan grad skulle förmått framskapa? Själens begåvning kan ur själva förhållandenas brist framlocka skatter. Å andra sidan möter man ej

sällan mindre begåvade kvinnor, som synas andligen oberörda av sitt eget moderskap.

Alla slags kvinnor synas förslöas av moderskap, som övergår deras krafter. Någon annan regel om förhållandet mellan moderskap och individuell utveckling torde ej kunna givas, än att personlighetsbildningen beror av gynnsam näring för själslivet. Denna kan nå kvinnan liksom mannen på tusen vägar, av vilka föräldraskapet är en bland de mest lycko- och olycksbringande.

Någon risk att egocentriska kvinnor uteslutande i syfte att befordra sin egen personlighets tillväxt skola i större mängd skaffa sig barn, torde knappast föreligga. Kvinnor skaffa sig ej ens hundar, fåglar och blommor utan för att älska dem, alldeles som männen.

Någon vill kanske invända, att likheten mellan manligt och kvinnligt själsliv ej får tagas för summariskt. Visserligen söker jargongen för dagen så mycket som möjligt jämställa män och kvinnor, men försiktighet i nivellerandet är bäst. En stilla skepsis mot denna invändning är förlåtlig. — Våra efterkommande skola kanske avblåsa varje diskussion om det manligas och kvinnligas art och väsen, som en protest mot allt det obevisade som sagts och sedermera förkastats. Könsegenskaperna räknas ej längre till privilegier av Guds nåde. Så mycket värre för dem, vilkas könsegenskärlek måste lida avbräck, när nyupptäckta sanningar störtade deras avgudar i stoftet. Tron på könet som den fasta klippan, på vilken allt kunde byggas från jorden till himlen, remnade ohjälpligt, när det visade sig att man kunde ändra sin karaktär genom att förtära vissa extrakt, och få snart sagt alla möjliga egenskaper för pengar genom operativt ingrepp av någon professor. Människan har allt mindre skäl till högmod, ju mera hon får veta om sig själv. Det slår en samtidigt som märkligt, att vi bli allt anspråkslösare, ju mera det mänskliga snillet triumferar.

Det sagda innebär intet ringaktande av kvinnans intuition. Hon bör rimligtvis ha en för henne egenartad förnimmelset om vad som rör sig i henne själv, särskilt med avseende på moderskapet. Även när hennes hjärna icke reflekterar däröver, måste hennes organism på något sätt konstatera, om den reagerar harmoniskt eller oharmoniskt mot vad som sker inom henne. Bör hon sedan betvivla, att det nya livet, som spirar i hennes kropp, icke till gagn eller

Vår fackliga spalt.

Vad en fackföreningsmedlem bör veta.

Av Edith Larsson.

Sigfrid Hansson: Den svenska fackföreningsrörelsen. Andra omarbetade upplagan. Tidens förlag. 379 sidor. Pris häft. 3: 75.

Ända till för några år sedan var litteraturen rörande den svenska fackföreningsrörelsen mycket fattig. Den enda framställning i ämnet man förfogade över var en år 1912 av Landssekreterariatet publicerad historisk och statistisk utredning. När därför redaktör *Sigfrid Hanssons* bok "Den svenska fackföreningsrörelsen" utkom år 1923, hälsades den med allmän tillfredsställelse. Den innehöll också praktiskt taget allt vad en intresserad fackföreningsmedlem önskade veta om rörelsen. Att den fyllde ett verkligt behov, vittnade den stora spridning den fick. På tre år slutsåldes nämligen en upplaga på 3,000 exemplar.

En ny upplaga av boken har nyligen utgivits, som varit föremål för grundlig omarbetning. Vissa kapitel, särskilt det som gäller organisationsformerna, ha kompletterats med nya uppgifter och utökats på grundval av det material, som blivit tillgängligt under tiden sedan den första upplagan kom ut. För dem som vilja studera de olika fackföreningsproblemen och få en objektiv bild av den svenska fackföreningsrörelsen, finnes ingen tillförlitligare och bättre handbok. Tack vare ett utförligt register är det lätt att orientera sig i den. Den äger dessutom den obestridliga förtjänsten att vara välskriven. Vi rekommendera den för närmare studium. Det är inte alls tröttsamt att taga del av så pass allvarliga saker som fackföreningsfrågor, när de återgivas på ett så njutbart sätt.

Boken inledes med en redogörelse för skrågesällskapen och deras arvtagare, de s. k. sjuk- och begravningskassorna, vilka blevo förebilden för de första fackföreningarna.

skada har känning av hennes egen stämning? Denna fråga för vidare till de mest omfattande konsekvenser. (Forts. i nästa n:r.)

Dessa voro nämligen inga kamporganisationer i modern bemärkelse. Deras uppgifter inskränkte sig i regel till att sörja för medlemmarnas trevnad och att lämna sjuk- och begravningshjälp. Typografiska föreningen i Stockholm, som bildades redan år 1846 — samma år som skråväsendet avskaffades — skulle sålunda bl. a. ha till uppgift att "råda bot på det sedelösa liv, som typograferna på den tiden levde" samt bereda medlemmarna möjlighet att "genom lektyr och andra intellektuella bildningsmedel göra sig värdiga den i upplysningens tjänst så högt stående konst, sällskapets medlemmar dagligen utövade". Först i slutet på 1880-talet och början på 1890-talet omdanades denna förening till vad vi numera mena med fackförening. Bokbinderiarbetareföreningen i Stockholm, som bildades 1872, bibehöll sin karaktär av sjuk- och begravningskassa ända fram mot sekelskiftet.

Inom de flesta yrkena började organisationstanken slå rot först på 1880- och 1890-talet. Dessförinnan hade visserligen några strejker förekommit. Redan på 1860-talet etablerades ett tiotal. De voro emellertid från början dömda att misslyckas, ty de saknade varje slag av organisation bakom sig. En strejk i Stockholm år 1881 inom byggnadsindustrin fick det goda med sig, att man där äntligen fick ögonen öppna för nödvändigheten att först skapa en organisation innan man vidtog sådana åtgärder som att gå ut i strejk. Nämnda strejk väckte ett oerhört uppseende. Arbetarna hade nedlagt arbetet på grund av arbetsgivarnas vägran att bevilja löneförbättringar. Demonstrationer genom staden anordnades, och i ett strejkmöte vid Lill-Jans skulle omkring 2,000 arbetare ha deltagit. De strejkande hade emellertid ingen som kunde taga sig an deras sak eller råda dem vad de borde göra. Till slut vände de sig till doktor Anton Nyström, som dock fann sig föranlåten att uppmana dem att avblåsa strejken, när de annars skulle "duka under av hunger och nöd".

Efter en strejk, som Träarbetarefackföreningen i Stockholm iscensatte omedelbart efter byggnadsarbetarnas strejk, sammankallade man ett stort möte för att äntligen draga upp några riktlinjer för arbetet. En kommitté tillsattes med uppgift att utarbeta "program och stadgar för fackföreningar". Sådana kommo också till stånd år 1882 och spriddes i 20,000 exemplar över hela landet. Intressant är att se hur försiktigt man gick fram med sina krav. Det är sannerligen inga samhällsstörtande reformer som förut-sattes i detta första fackföreningsprogram. Det hade följande lydelse: "Föreningen söker ordna den industriella ekonomin, tillse såväl yrkets som arbetarnas och arbetsgivarnas sanna intressen, förskaffa arbetarna en bättre utkomst än den som flertalet ännu åtnjuter, befrämja yrkesskickligheten, verka för anskaffande av sunda verkständer och sunda och praktiska arbetsmetoder, åvägabringa pensionskassor och understöds-kassor, utverka understöd för kroppsskador genom arbetet, förebygga, om möjligt, genom sin mellankomst, arbetsbrist och strejker samt väcka hägen för inhämtande av allmänbildning och vid alla tillfällen befrämja nykterhet." Året därpå omarbetades programmet. Man önskade nämligen få det något radikalare. Så värst mycket skilde det sig inte från det ursprungliga. Man hade gått in för kravet på 10 timmars arbetsdag och för övrigt innehöll det rent socialpolitiska krav, förutom sista punkten, som gav en antydning om att fackföreningarna även tänkte ägna sig åt politiska uppgifter. Den gällde den allmänna rösträtten, som krävdes "åt alla myndiga och välfredade män". I nästa program, som utarbetades år 1886, hade man ifråga om detta krav ändrat ordet män till samhällsmedlemmar. Det är väl troligt, att man därvidlag haft en liten tanke på kvinnorna.

Därefter följer en intressant skildring av striden mellan liberalism och socialism under 1880- och 90-talen inom fackföreningarna samt en redogörelse för fackföreningsrörelsens konsolidering, först i fackförbund och därefter i en landsorganisation, varefter man får följa rörelsens utveckling fram till vår tid med dess många stora problem. Det finns säkerligen ingen fråga av någon större betydelse, som inte behandlats, från alla försök att på lagstiftningens väg

Nykterhetsfrågor vid årets riksdag.

Årets riksdag har icke kännetecknats av några större frågor i nykterhetspolitiskt avseende. De frågor, som kommit kamrarna tillhanda, ha varit frågan om revision av 1919 års pilsnerdricksförordning, evad densamma rör kringforsling av pilsnerdricka på landet, frågan om motboksålderns höjande från 21 till 25 år och frågan om systembolagens kommunala beskattning.

De båda förstnämnda frågorna äro, som bekant, redan avgjorda av riksdagen, medan den sistnämnda frågan kommer före i samband med kungl. maj:ts förslag till ny kommunalskattelag.

Om de båda första frågorna har stått mycken strid såväl i bevillningsutskottet, vilket utskott haft dessa frågor till behandling, som i riksdagen. Då redaktionen av Morgonbris bett mig lämna en koncentrerad redogörelse för frågornas innebörd, lämnas här nedan en sådan.

Vid 1925 års riksdag beslöts på förslag av enskilda motionärer, att i skrivelse till kungl. maj:t hemställa, att kungl. maj:t ville föranstalta om utredning rörande sådan ändring av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, att däri innefattade kontrollföreskrifter fullständigas och förtydligas i syfte att förefintliga missförhållanden på ifrågavarande område må kunna så vitt möjligt undanröjas.

I de båda motionerna, som lågo till grund för riksdagens skrivelse, hade bl. a. anförts, att pilsnerdrickat i stora delar av landet vore orsaken till de oordningar, som icke så sällan förekomma, och att fylleriet bland ungdomen till stor del hade sin källa i den obegränsade och okontrollerade tillgången till pilsnerdricka.

Vad nu riksdagen önskade vore huvudsakligast bättre kontrollföreskrifter.

hämna rörelsens växande makt till de slitningar, som på senare tid förmärkts inom rörelsen själv. Sista kapitlet är ägnat åt de internationella förbindelserna, sådana dessa utvecklats från en ringa början till de väldiga internationella organisationer, som arbetarna numera förfoga över.

Vi ha ju här endast berört en liten del av vad boken innehåller. De intresserade hänvisa vi att läsa den.

Sedan utredningen verkstälts av kungl. maj:t framlades vid årets riksdag proposition i frågan, för att, som det hette i propositionen, så vitt möjligt avhjälpa rådande missförhållanden.

Den kungl. propositionen tillfredsställde icke på långa håll medlemmarna av riksdagens båda nykterhetsgrupper, utan dessa gingo motionsvägen fram med förslag till förbättringar. Om dessa förbättringar voro de båda grupperna fullt eniga.

I bevillningsutskottets förslag till riksdagen framhöll utskottet bl. a., att de ändringar i förordningen, som föreslagits, icke försvåra eller begränsa den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka samt så litet som möjligt besvärar den lojale säljaren.

I debatten i frågan i riksdagens båda kamrar framhölls ävenledes detta och att det här endast var frågan om att skapa ordning och reda vid kringforsling av pilsnerdricka på landet. Kontentan av den nya ordningen, om densamma godtagits

av riksdagen, hade blivit, att konsument av pilsnerdricka på landet rekvirerar sitt dricka hos försäljaren, vilken skulle föra s. k. försäljningsbok. Vid den rekvirerade varans mottagande skulle rekvirenten kvittera varan i en av utköraren tillhandahållen kvittensbok. Härigenom förhindrades den oordnade handel med pilsnerdricka, som nu mångenstädes äger rum. Skulle det inträffa, att anmärkning kunde göras mot försäljarens sätt att utöva denna sin rätt, skulle kontrollstyrelsen berättigas avfordra tillverkaren av varan förklaring samt, när skäl därtill funnos, giva tillverkaren erinran om vad som ålåg honom enligt förordningen eller anvisningar huru syftet med de i förordningar givna bestämmelserna bäst kunde uppnås. Vile nykterhetsnämnd begagna sig därav skulle densamma i ordningsbefrämjande syfte ha rätt att utse en eller flera personer att tillsammans med polismyndigheten övervaka nykterhetstillståndet. Pilsnerdricka finge icke utlämnas till den som ej fyllt 18 år.

Det var inga stora revolutionerande saker som utskottet kom med, men tvivelsutan skulle desamma genomförda i väsentlig grad ha åstadkommit ordning och reda i handeln med pilsnerdricka på landet. Och oavsett den enskilde individens ställning till pilsnerdrickat som rusdryck eller ej, borde alla ordningsälskande medborgare vara överens om, att en lagstiftning, som är ineffektiv, som ger rum för åtskilliga missförhållanden, som den nuvarande pilsnerdricksförordningen ger, främst då för landsbygden och undergräver aktningen för lagen, bör om möjligt göras effektiv för sitt ändamål.

Det lyckades icke denna gång. Frågan har, som bekant, fallit tack vare första kammaren. Och jag anser det beklagligt att alltför många representanter för arbetareklassen medverkat till att fälla frågan.

Jag kan heller icke underlåta att i detta sammanhang nämna, att en sådan man som David Bergström, vilken under landstingsvalrörelsen i höstas utmålade socialdemokraterna som nykterhetsrörelsens största fiender, i voteringen om bevillningsutskottets förslag till revidering av pilsnerdricksförordningen icke bättre hade reda på sig än att han röstade emot revisionen, vilket enligt det fromma Morgonbladet "berodde på ett mycket ursäktligt misstag".

Det är, synes det mig, bättre att
(Forts. å sid. 11.)

En klok åtgärd

Om Ni besväras av sprucken, torr och narig hud, är det en klok åtgärd att varje kväll ingnida den med Gahns Maniol, som har en underbar förmåga att läka huden och återgiva den dess ursprungliga smidighet och lenhet.

Kvinnogestalter ur Dickens diktning.

Av Martha Larsson.

Hos pantlånaren.

Motivet till Floras historia har Dickens hämtat ur sitt eget liv. Innan han slagit igenom på den litterära banan, förälskade han sig häftigt i den vackra bankirdottern Maria Beadnell. Hon besvarade emellertid icke hans känslor och på grund av omständigheterna förlorade de snart varandra ur sikte. Men Dickens kunde aldrig helt glömma henne, och denna förälskelse hade i så fall den största betydelse, som den sporrade honom till de första litterära ansträngningarna. Han återsåg henne först efter tjugu år, då han för länge sedan var en berömd diktare. Hon hette då Mrs Winter. Tiden hade farit hårt fram med hans ungdoms älskade. Av den bild, han så länge troget burit i sitt hjärta, fanns ej i verkligheten det ringaste spår. Hon hade blivit en tjock, astmatisk kvinna, och fullständigt utplånad var all den charm, som i ungdomen gjort henne så intagande. Hon, som otvivelaktigt stått modell till Dora i David Copperfield, fick sedermera

även stå som modell till Flora i Lilla Dorrit.

Lika hårt går han åt de skrivande och välgörande damerna och så som han skildrar Mrs Jellyby och Mrs Pardiggle i Bleak House, kunna de knappast väcka några sympatier. Men det skulle inte förvåna, om Dickens här varit något väl partisk och också överdrivet betydligt, åtminstone vad det gäller den förstnämnda. Det fanns nu ett visst område, där kvinnan kunde få slösa hur mycket som helst med sina krafter, men om hon gick utom ramen för detta, var hon på förbjuden mark. Hemmet åt kvinnan och samhället åt mannen, det påstod man på den tiden vara ett av Guds bud.

Huslighet anser Dickens vara kvinnans största dygd, och de kvinnotyper han skapar i detta hänseende äro verkliga små underverk. På dem slösar han all sin godhet och intet är för vackert åt dem. Ester i Bleak House är en verklig sådan idealtyp. Blid och älsklig och mannen underdånig i allt förefaller

hon oss något överklig, men den tidens kvinnor voro sådana. De bästa av dem.

Som oäkta barn hade Esters barn-dom varit bitter och glädjelös. "Din mor är din skam och du är hennes. Den tid skall komma, och det snart nog, när du skall erfara detta", hade hennes uppfostrarinna sagt, med den tidens hela grymma obarmhärtighet. Ett oäkta barn hade ej rätt till livets glädje, hela dess liv skulle vara en ständig botgöring för en synd, som det aldrig begått. Den fläck, som satts på dess namn, kunde aldrig tvättas bort. Men rörande och innerlig är dock Esters kärlek till modern, som först efter många år får veta, att det barn, man sagt henne vara dött vid födelsen, lever. De båda, som älska varandra så innerligt, bli varandras skam. Moderns, lady Dedlocks, historia är en av de mest tragiska i Dickens diktning, och den bär vittne om, hur hårt man då dömde en kvinnas felsteg. Hon, den stoltaste av de stolta, den firade och beundrade societetsdamen, gripes av en vansinnig skräck över att hennes namn skall släpas i smutsen, hennes vanäras historia skrikas ut i gathörnen och skrivs på husknutarna, och hon kastar sig själv ned från den högt uppsatta plats, hon så länge intagit, ned i samhällets djup, där hon spårlöst försvinner. Hon hade flugit högre, än vingarna förmodade bära henne.

Det är med Dickens romaner som med flera av de gamla mästarernas tavlor. Icke blott huvudfigurerna utan även de omgivande bifigurerna äro så in i minsta detalj utarbetade, att man ofta står tveksam om, vilken av dem, som är den mest framträdande. I de flesta av hans arbeten vimlar det av en sådan mängd människor, att de bilda ett helt tåg, när man i tankarna låter dem passera förbi. I Bleak House äro alla samhällsklasser representerade, från Jo, den stackars förföljda och jagade lille gatsoparen, till sir Leicester Dedlock, baronetten, som tror, att förr skulle bergen störta samman och världen gå under, än han rubbas från den plats, där en allvis försyn satt honom. Och under tiden trampa de hårda stegen på Vålnadens Gångstig, stegen, som sägnen förmäler varsla om vanära och olycka för den stolta familjen.

Slut.

Förarbete till en allmän tandvård.

I föregående majnummer av Morgonbris har jag skrivit om tandvården under rubriken En hälsofråga — en livsfråga — ett klassmärke. Jag behandlade där några allmänna synpunkter på ämnet och gjorde en mycket knapphändig översikt av vad som gjorts och vad som borde göras ytterligare i fråga om tandvården inom samhället. Till denna översikt skall jag be att få återkomma senare i något följande nummer, sedan den undersökning gällande samhällets hjälp till tandvård, vilken är under arbete, blivit slutförd.

I denna artikel skulle jag vilja peka på det förarbete till en allmän, samhällsunderstödd tandvård, vilket kan bedrivas av var och en intresserad, och kan tänkas påverka den allmänna känslan för en hela folket omfattande rationell tandvård. Ehuru icke fackman kan man ju därom ha fått en mening och göra påminnelser, som kunna vara värda att beaktas.

Den som för femton år sedan kom ut som lärarinna i en folkskola kunde iakttaga, att de flesta hem voro tämligen likgiltiga för förebyggande åtgärder, diet och renlighet, när det gällde barnens tandvård. Sedan det väl blivit "hål" i barnens tänder blev en och annan far och mor dock oroliga och försökte låta sina barn få laga eller plombera, som det heter, de trasiga tänderna hos tandläkare. De flesta hade emellertid inte råd och resignerade. Det hörde förr till världsordningen, åtminstone i Sydsverige, att man skulle ha löständer ungefär i giftasåldern — om man hade det något så när — och den vägen fick det väl också gå med pojken och flickans tänder. Så resonerade man.

Tandborste i hemmen, en för varje barn, och regelbunden, daglig borstning och sköljning var inte sed. På tandborstningen såg man efter det gamla receptet: "Jag och far min ha aldrig haft en borste i mun, och vi ha tänder än." Man var inte heller så noga med att ge barnen sådan föda, som stärkte tänderna, eller undvika sådant, som försvagade dem.

De folkskollärare och lärarinnor, som under dessa sista tjuguar ha drivit propaganda i skolorna för tandvård och uppfostrat de unga till att sköta sina tänder, hade det i början inte så lätt. Man tog inte så

väl upp i hemmen många gånger, att skolan "la" sig i" barnens tandborstning. I detta hänseende är det värt att påpeka det storartade arbete, som folkskolan utfört till förmån för munhygien och hygien över huvud taget.

På en hel del ställen skaffar läraren genom skolornas expedition barnen billiga, bra tandborstar och till hälsoläran hör flerstädes en lektion i tandborstning, dess varför och därför. I en välskött folkskoleklass våga barnen inte gå till skolan utan att ha rena tänder.

Folkuppfostrarnas arbete och den allmänna kulturnivåns höjande har gjort renligheten, när det gäller munnen, mer och mer till en anständighets sak också för de vuxna. Därmed är emellertid inte sagt, att ej fattas mycket, innan man kan tala om att munhygien är något självklart för de svenska hemmen och barnen i hemmet. Man kan flerstädes lägga märke till att där skolan släpper sitt tag, där upphör munhygien. Och bland ungdom på arbetsplatser ser man ofta mindre renlighet, när det gäller tänderna, än vad som är vanlig i folkskoleåldern. Husmödrar kunna från erfarenhet om hembiträden berätta, hur många tråkigheter, ja, ofta missämja, som hembiträdets bristande munrenlighet åstadkommer. Oftast är det de fruar, som äro månast om sina jungfrurs väl, som bli illa sedda tack vare sin nitiskhet för hembiträdenas hygieniska fostran. Ett hembitråde tar oftast inte väl upp ett råd: att i stället för den dyra nya vårhatten eller silkesstrumporna laga ett hål i en tand eller draga ut några ihåliga, illaluktande, bacillbevarande tänder! Och jag undrar, hur det skulle upptagas i dessa vårgarderobens dagar om t. ex. på de stora kvinnliga arbetsplatserna de äldre arbeterskorna sade till de yngre: Det hjälper inte, om ni göra er aldrig så fina, se aldrig så överklassmässiga ut i er nya rigg. Era oskötta tänder visa i alla fall, att ni inte äro fina. Ni skulle se bättre och finare ut i omoderna kläder men med skötta, rena och lagade tänder!

Att våga säga detta och handla därefter, det hör till det arbete, som behövs uträttas för tandvården, lika så väl som det att skaffa skolkliniker och billig tandvård på kommunala kliniker. Och detta arbete kan

var och en mor och kvinnlig kamrat utföra. Jag tror att i detta hänseende kunna kvinnorna göra mer än männen. Om det för varje ung kvinna bleve en självklarhet, en enkel snygghetsfråga att tänderna skola vara rena och skola lagas vid minsta tecken till trasighet — då blir det billigast — så skulle det påverka de unga männen. Kanske då att många cigarettslantar skulle gå till tandlagning.

Med detta är inte sagt att icke ideliga ansträngningar måste göras för att få billigare tandvård. Men sådana ansträngningar, med krav på det allmänna att bidraga, måste bygga på en allmän mening, en allmän insikt om nödvändigheten av väl skötta tänder. Att framskapa denna allmän mening, detta anständighetskrav på vars och ens yttre människa, det hör till det förarbete, som är nödvändigt, innan tandvården kan komma i samma läge som sjukvården nu har i samhället. Detta läge karakteriseras ju därav att ingen, hur medlös han än är, får ligga ohjälpt och dö utan vård för sitt onda. När det rör sig om tänderna gäller det ju inte direkt livet, så man kan inte göra någon riktig jämförelse. Men det gäller i direkt livet: välbefinnandet, arbetsprestationen, framgången. Detta bör också en gång samhället vårda sig om. Alltså bör det bli en självklarhet för samhället, att alla medborgare skall ha möjlighet att få tandvård, så som de nu alla ha möjlighet till sjukvård.

Sigrid Gillner-Ringenson.

Sveriges kommunallagar. Med den mängd ändringar, som varje år sedan den stora kommunallagsreformen 1918 genomförts i våra kommunallagar, ha alla tidigare lageditioner blivit alldeles föråldrade.

Tidens förslag har därför i dagarna utsänt en av riksdagsman Per Edvin Sköld utgiven edition, däri alla t. o. m. 1926 vidtagna ändringar äro gjorda.

Utom kommunalförordningarna och lagen om landsting innehåller boken en rad kompletterande lagar och förordningar, såsom lag om val av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige samt av landstingsmän, stadga om proportionellt valsätt m. m.

Priset är kr. 1:50 för häftat och kr. 2:25 för inb. ex. Erhålles i varje bokhandel.

På blixturné genom Jämtland— Härjedalen.

Då Östersunds soc.-dem. kvinnoklubb i våras började besanna de gamla kända orden: Det är icke gott vara allena, resulterade detta i en turné, vars vackra resultat de själva och allra minst jag drömt om. Det kan endast finnas en förklaring: Att tiden var mogen för ett erövrings-tåg genom Arnljots kungarrike.

Socialdemokratin har nog haft hård mark i liberalismen-frisinnets Jämtland. Först de senaste åren, väl tack vare att man fått sin tidningsfråga ordnad och en god ledning, har partiet fått mera vind i sina segel där uppe. Det starka organisationsarbete vi blivit uppfödda uti i Medelpad är för Jämtland så tämligen nytt, och vad är då naturligare, än att kvinnorna, som ju av hävd, varligt skola gå efter i människens spår, ännu icke hunnit fram.

Det var någont, som skilde dessa agitationsmöten från dem, som kvinnorna själva genom förbundet anordna. Det var kanske bara en bagatell — men en betydelsefull sådan. Det var ansvaret som lyste igenom. Ej ansvaret från mannahåll. Man hade känt det som en hederssak att lyckas. Ett tack till alla dessa ledande inom arb.-kom., både för gästfrihet och för all förstående för arbetarkvinnans frigörelse och upplyftning. Det blir till sist ni själva som bli de belönade.

Naturen i Jämtland—Härjedalen är mäktig, vilket ju är känt, vad Jämtland beträffar. Det är så naturligt, att man tänker sig människorna gedigna, storvulna och envisa mot fjällets bakgrund. Och en envishet inriktad på stora uppbyggande ting må vara berättigad, därför måste min tro icke bli bedragen, att icke känslöstämningar utan modigt övervägande skäl dikterade steget som togs av så många — och svårigheterna nu i portgången övervinnas. Hela naturen sjuder av pånyttfödelse och skapande kraft just då genombrottet skedde; må detta vara symboliskt för kamraterna där uppe!

Alla våra möten voro ordnade med omsorg. Fin musik, ett festligt kaffebord, blommor. Dessutom medverkade Östersundsklubbens ordf., Hilda Holmsten-Eriksson på ett utomordentligt sätt med deklama-

tion. Hon var färdledare — god, glad och aldrig pessimistisk. Tänk, vad sådana människor kunna åstadkomma!

Vårt första möte i Bräcke gav oss blodad tand, enär vi genast fick en klubb på 16 medl. Sedan Brunflo 21, Hissmofors 15, Mörsil 13 och Lillherrdal med 23 medl. På alla platser "Bris"-kommissionärer. På de platser, där icke klubb ansågs kunna bildas just nu, fick arb.-kom. följande tillökning: Gällö 12 kvinnor, Ytterån 12 dito, i Åsarna 5 st., i Ytterhogdal 5 kvinnor samt 9 st. manliga, vadan vi kände oss mäktigt stolta. I Lillherrdal fingo vi utom klubb 13 manliga in i arb.-kom. Partiet blev alltså 160 medl. starkare under veckans lopp. Alla möten med undantag i Gällö — och detta på grund av olyckshändelse — voro väl besökta, eller sammanlagt 1,270 pers., vilket ju är bra. Stämningen var den bästa tänkbara.

Östersundsklubben fick 16 nya medl. efter sitt i festlig stil anordnade möte.

I Ytterhogdal sades det att aldrig en kvinna talat, vilket kan förklara att prästen och hela hans församling infunnit sig. Lokalen var för liten. Där var solosång, körsång, allmogelåtar etc. Mitt föredrag, i vilket jag berörde det krav nuet har rätt ställa på kvinnorna som skola vara mödrar till framtidens folk, åhördes med intresse, resultatet var ju också bevis därpå.

I Sveg var demonstrationsmöte med föredrag av olika talare och efteråt fest med föreläsning av en syndikalist om Paris, därvid det visade sig att han liksom så många andra av arbetarnas representanter, studerat noggrant vinlistor, matseklar, sämre förlusteställen i den sköna synderskan vid Seine.

I Sveg skulle ju turnén slutat, men alltid faller något korn i godan jord. Där kom en ung härjedaling och frågade på sitt mål om vi icke ville stanna en dag och fara till Lillherrdal. Han var ordf. i arb.-kom. där, full av tro på att kvinnorna skulde behöva en duvning.

De stora viddernas folk äro aldrig pratsamma, men de ha ett sätt att betona, som kan säga så mycket mera.

Hilda Eriksson såg litet slokad ut

då hon meddelade mig att vi skulle resa de 3 milen i lastbil — men det gick utmärkt, och vi mådde bra, det kan jag försäkra. Torvströ värmer bra. Min första fråga till vår skjutsbonn var:

— Tror Ni det kommer folk nu; Ni har ju bara haft en enda dag på er, och människorna bor ju långt spridda från varandra?

Han såg sig tillbaka över axeln och log gott och sade:

— Om det kommer folk?

Färden dit var för mig en upplevelse. Det var 2 maj och vi i Medelpad äro ju icke bortskämda med gröna ängar och kossor på bete — men här var värre. Sjöarna bottenfrusna och vissa ställen drivorna ännu 2 meter höga, snö, snö. Men solen varm som i juni skulle snart förvandla naturen. Himlen blå och mot den bakgrunden Zohnfjällets skarpt markerade linjer, snökrönt, överväldigande, fascinerande! Vidunderliga vackra land med åsar och berg, och berg och åsar i oändlighet! En stuga med mil emellan. Eljest ingenting! Vår chaufför berättar om Herje Ulf och hans ättlingar — om calvinisten den världsbekante Elander — videkungen — som nu 80-årig återigen rustar för en studieresa till Kina i vår. — Sämt folk finns här.

Om det kom folk? — De små byvägarna voro svarta av folk. Huset räckte icke till. Jag talade i 2 timmar om fackföreningarna såsom grundvalen för arbetarrörelsen, om den politiska kampen, om det sociala nydaningsarbetet. Ni kanske tror att jag ljuger, men sant är det — en åhörare kom och frågade om "hon" icke ville tala mera. En sådan publik får jag väl aldrig mera. Skola vi sedan räkna eftermötet talade jag i 4 ½ tim. säkert — åtminstone var jag hes dagen efter. Fru Hilda smidde medan järnet var varmt och fick de 23 kvinnorna antecknade till klubb, medan jag, som också har tur med karlar, fick 13 sådana in i arb.-kom. Fru Hilda, som icke såg att det stod syndikalist på 3 män, fick bli utan. Det var ett notvarp som dugde, men så fingo vi arbeta för fångsten också. Halv två på natten kommo vi tillbaka till Sveg och kl. 5 skulle vi upp för att hinna tåget.

Vi hurrade för socialismen och sjöngo Internationalen så det ekade — man trodde sig försatt till hånryckningens tid.

Där lever ett samhälle av skogs- och flottningsarbetare, bönder och affärsmän. En hel del, vars förfäder voro besuttna, välbärgade bön-

Brev från Finland till Morgonbris.

Som Morgonbris läsare känna har Finland nu en socialdemokratisk regering. Denna är dock beroende av två andra grupper i parlamentet: svenska folkpartiet och kommunisterna. Det finska borgerliga samlingspartiet har, gent emot arbetarepartiet, lyckats under sin ledning få även agrarpartiet och det s. k. "framåtskridandets" parti (ungfinarna).

Denna borgerliga samling har på senare tiden visat sin samhörighet i de interpellationer, som framställts till regeringen. Denna har dock hittills ridit ut stormarna.

I den uppmärksammade amnestifrågan segrade regeringen, med understöd av svenska folkpartiet och kommunisterna, med 96 röster mot 94. Kommunisterna kritiserade vis-

der, men vars ättlingar äro utplundrade av skogsskövlarna.

Ett gott samarbete råder mellan skogs- och flottningsorg. och L. S. Ett vackert Folkets hus har anskaffats för 30,000, vilket de snart betalt på få år — med stora personliga offer. I Lillherrdal tar vägen slut — sedan skog. 5-mila skog till dala-byarna.

Jämtlands mera kultiverade bygder känna vi — men Härjedalingars ofta vackra men avskilda land är mindre känt.

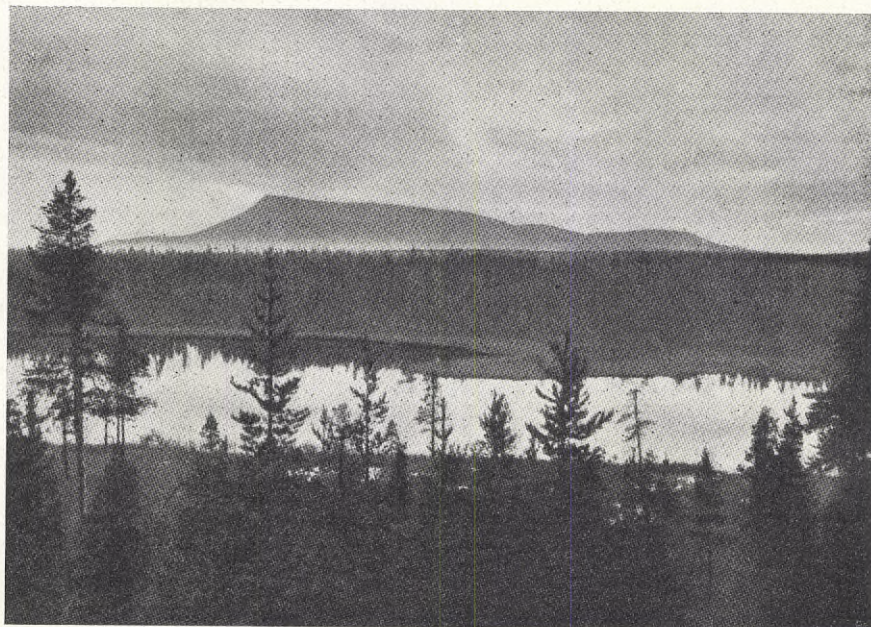
Vad vet Ni, kamrater, i Skånes mjuka natur — eller Ni, som glada ila mot något mål i storstadens ljus, hur skogsfolket har det?

Minen blir bister, hos den som icke blir för vek, nävarna valkiga och sättet kärvt av ovana att tala. Men hjältemod är det, kampen för brödet, för människovärdet och rätten. Varm blir främlingen i själen och innerligt stiga tankarna dem till mötes — måtte vi förstå varann och vara sådana att det blir till allas vårt bästa. — — —

Vi bli aldrig färdiga, färdiga med oss själva och världen. Då Norrlands arbetarekvinnor bli vunna för socialdemokratin, då vi bli ett med skalden ord, vad allt kan inte då ske:

En vilja som vår är mäktig och stor,
av tusende sammangjuten,
vår vilja vågar, handlar och tror,
vår vilja blir aldrig bruten.

Disa Västberg.

Vy från Härjedalen.

serligen att amnestin endast gällde politiskt dömda 1918* men måste ändock rösta med regeringen. Svenska folkpartiets understöd får ses mot bakgrunden av den äkta finska nationalism, som på senare tid alltmer gjort sig gällande på det mest trångsynta sätt. Naturligtvis stå socialdemokraterna utanför denna rörelse och komma på allt sätt att motsätta sig något minoritetsförtryck mot svenskarna här i Finland.

Huru länge samarbete i parlamentet mellan socialdemokrater och svenska borgare sedan kan fortgå, utan att striderna mellan kapital och arbete river broarna dem emellan, är nu svårt att spå något om.

I regeringen sitter som biträdande socialminister Miina Sillanpää, vilken är känd också bland svenska kamrater. Det är sagan om fabriks- och tjänsteflickans väg till minister-taburett. Man kan ej underlåta att glädjas åt denna framgång, som visar att kvinnan även i praktiskt politiskt avseende vinner burskap som jämbördig med sina manliga kamrater stundom.

Det finska socialdemokratiska

* Det har ända hittills funnits ett antal politiska fångar och landsflyktiga från 1918 i Finland. Förf. till detta brev, vår värderade finska kamrat Hilja Pärssinen, var själv några veckor med i revolutionsregeringen 1918. Hon dömdes därför till fängelse och mistandet av alla sina borliga rättigheter för livstid. Sedermera kom hon tillsammans med en del andra i åtnjutande av villkorlig frigivning. Den i brevet omnämnda amnestin, som nu träder i kraft, återger henne full frihet och alla förut suspenderade rättigheter, vilket vi i detta sammanhang velat nämna.

Red.

partiet har alltmer länkat in sin verksamhet efter evolutionens synvinkel. Samtidigt som det håller i sikte att reformer endast äro steg på vägen till huvudmålet och således deltagandet i det borgerliga samhällets regeringsbestyr icke är något självändamål utan endast medel för arbetareklassens välfärd.

Nu står Finland åter mitt uppe i politisk valstrid. Socialdemokraterna ha goda utsikter i densamma att hävda sin ställning. Partiet har alltmer återvunnit sitt gamla anseende ute bland folket efter 1918 års nederlag. Deras arbete för förbättrandet av den allmänna samhällsmoralen väcker anklång även bland de intellektuella. Dess tidningspress har vidsträckt spridning.

Våra kvinnliga partikamrater ha uppställt sina kandidater i de kretsar vi ha utsikt att göra oss gällande. Vi vänta de bästa resultat av de stundande valen.

Hilja Pärssinen.

A. B. F:s kvinnokurser.

Till Arbetarnes Bildningsförbunds kvinnokurser i juli ha ingått 173 anmälningar. Då plats vid kurserna icke kan beredas för mer än 100, fördelade på tvenne grupper, har icke mer än mellan 50 à 60 % av de anmälda kunnat antagas. Gallringen har utförts såvitt möjligt likformigt för alla delar av landet. Kurserna förläggas till Brunnsviks folkhögskola och pågå, den första kursen 3—15 juli och den andra 17—29 juli.

Har ni glömt stipendiefonden?

Vi äro, när detta skrives, i slutet av maj och ännu har inte en enda ansökan om stipendier ur bildningsfonden inkommit, trots att vi i god tid påmint om att ansökningarna skola vara inne senast den 15 maj, så att vederbörande stipendiater i god tid kunna bli underrättade om anslaget. Är det verkligen så tråkigt ställt att ingen enda av våra medlemmar detta år ämna bevista någon folkhögskola? Vi vilja i det längsta inte tro det och därför ha vi beslutat att även ta emot ansökningar som komma in senare.

Under det år som gått ha två av förbundets medlemmar bevistat Brunnsviks folkhögskola och därtill erhållit förbundets stipendier. Båda dessa stipendiater ha vid sin hemkomst i entusiastiska ordalag uttalat sin glädje över att det beretts dem möjligheter få bevista skolan.

För erhållande av förbundets stipendier ställes som villkor, att sökanden tillhört förbundet i minst 2 år och därunder med verkligt allvar deltagit i organisationsarbetet. Ansökningarna skola åtföljas av åldersintyg, uppgift om till vilken folkhögskola ansökan skall göras och rekommendationer från avdelningarna, styrkta genom protokollsutdrag.

Stipendierna utgå endast till elever, vilka genom intyg från skolan bekräfta sin vistelse där. Har utsedd stipendiat blivit förhindrad besöka kursen, övergår anslaget till närmast kvalificerad sökande.

Här nedan lämnas några uppgifter om kostnaderna för folkhögskolekurser från olika delar av landet.

Ur prospektet från Brunnsviks folkhögskola:

Kursavgift 50 kr. Mat, husrum och vedbrand 75 kr. pr månad. Undervisningsmateriel omkring 15 kr. Utgifterna beräknade i vanligaste fall till 500 kr. Statsstipendium till obemedlade 165 kr., högst 180 kr., och hälften till mindre bemedlade. Obemedlade kvinnor erhålla befrielse från kursavgifter. För obemedlad kvinna återstår således utgifter av omkring 280 kr. för hela kursen. (Sexmånaderskurs.)

Ur prospektet för Jakobsbergs folkhögskola:

Kursavgift 100 kr. Avgift för hel inackordering 90 kr. pr månad. Kostnaden för hela årskursen om-

kring 650 kr. Statsstipendium i likhet med Brunnsviks folkhögskola. För obemedlade återstår omkring 480 kronors utgifter. (Sexmånaderskurs.)

Ur prospektet från Birkagårdens folkhögskola, Stockholm:

Kursavgift 25 kr. Kostnaderna för böcker och annan material 25 kr. Ingen helinackordering erhålles vid skolan, men frukost och middagsspisning till omkring 75 öre pr måltid. Denna skola lämplig för dem som bo i Stockholm och dess närhet.

Ur prospektet från Kvinnliga medborgarskolan i Fogelstad:

Kursavgift 50 kr. Avgift för hel inackordering 70 kr. pr månad. Kursen pågår i 3 månader, 29 mars—30 juni. Stipendier utdelas i mån av tillgångar upp till 200 kr.

Ur prospektet från Håla folkhögskola:

Kursavgift 50 kr. Inackorderingskostnader omkring 70 kr. pr månad. Statsstipendium i likhet med Brunnsviks folkhögskola. Kursen pågår 6 månader.

Ur prospektet från Åsa folkhögskola, adr. Sködinge: kursavgift 25 kr., inackorderingsavgift 60 kr. pr månad.

Statsstipendier åt mindre bemedlade elever 15 kr. pr månad, åt obemedlade 30 kr. pr månad. Begär prospekt!

Vid Brunnsviks folkhögskola finnes en lånefond, ur vilken kan erhållas lån till högst 200 kr. och vid Birkagårdens folkhögskola en stipendiefond, som i mån av tillgångar ger stipendier till organiserade arbetare.

Avdelningarna uppmanas nu att söka ordna det så, att verkliga krafter för vår rörelse bliva i tillfälle att genomgå en folkhögskolekurs. Säkert finnes det många begåvade kamrater, som med det underlag för kunskapssökande en folkhögskolekurs ger, skall kunna utvecklas till dugande krafter såväl för bildningsarbetet som organisationsarbetet inom vår rörelse. Vår rörelse får ej försumma utbildningen av särskilt de unga krafterna.

Meddelande från expeditionen.

På förekommen anledning meddelas att broschyren "Diskussion", av Ejnar Spjut, samt "Kvinnosången" äro slut.

Ett lysande föredöme.

Våra kvinnliga partivänner i Österrike kunna med tillfredsställelse se tillbaka på de i slutet av sistlidne april förrättade parlamentsvalen och de därmed förekommande stadsfullmäktigevalen i huvudstaden.

Det visade sig, trots det starka greppet av de "kristligt-sociala" över kvinnorna i Österrike, att dessa i stora massor vaknat till insikt om det verkliga läget och sammanhanget i samhällets struktur och dess förvaltning.

Åtta års politisk erfarenhet sedan valrätten gavs åt republikens kvinnor och flertalsvalrätten avskaffades har lärt dessa en hel del.

Socialdemokraternas outtröttliga arbete för rättvisa åt de förut tillbakasatta folkskikten har öppnat ögonen på framför allt huvudstadens kvinnor.

Trots alla herdabrev, tidningsartiklar och personliga påverkningar röstade ensamt i staden Wien 367,000 kvinnor socialdemokratiskt. mot 247,000 kvinnor som röstade borgerligt.

I Wien röstade i runt tal 700,000 personer för socialdemokratin. Betydligt över hälften av dessa voro kvinnor.

Detta valresultat ger arbetarkvinnorna över all världen ett exempel och föredöme att efterfölja.

A. B. F. anordnar semesterresor och semesterkurser.

Under instundande sommar kommer Arbetarnes Bildningsförbund att anordna 5 semesterkurser, förlagda till Vaddö, Värnamo, Bräkne-Hoby, Ålsta och Sunderbyns folkhögskolor. Dessutom anordnas en semesterkurs vid Molkoms folkhögskola, avsedd för pappersindustriarbetarna i Värmlands län, men i mån av utrymme även tillgänglig för andra medlemmar av A. B. F. Vid Åsa i Södermanland anordnar folkhögskolan därstädes även i år en semesterkurs.

Semesterresorna komma i år att omfatta 4 utländska studie- och turistresor samt en rad resor till Visby. Härtill kommer Svenska Turistföreningens resor till huvudstaden och Jämtlandsfjällen, vilka även genom propaganda och på annat sätt stödjas av A. B. F.

Upplysningar om såväl kurserna som resorna lämnas beredvilligt av A. B. F:s centralbyrå, Stockholm I.

(Forts. fr. sid. 5.)

orera litet mindre om sina medmänniskor och veta var man skall vara när det verkligen gäller.

Samma öde som drabbade pilsnerdricksförordningen, kom även förslaget om den höjda motboksåldern till del.

Enligt 34 § i vår rusdrycksförsäljningsförordning må rusdrycker icke utminuterats till den, som icke fyllt 21 år. I motioner i båda kamrarna föreslog nu riksdagens båda nykterhetsgrupper, att denna ålder skulle sättas till 25 år, men att hämningsåldern skulle bibehållas vid vad den nu är 21 år.

Genom samverkan kontrollstyrelsen, systembolagen och de kommunala myndigheterna emellan har den motboksstock, som är under 21 år, nedbringats undan för undan. Så var exempelvis i juli månad år 1920 sammanlagt 24,998 motboksinnnehavare eller 2.36 proc. av samtliga motboksinnnehavare under 25 år, medan antalet dylika den 1 oktober 1925 uppgick till allenast 6,410 eller 0.6 procent.

Det var således endast cirka 6,000 motboksinnnehavare, som det här gällde. Men reformen var värdefull ur den synpunkten att en höjning av motboksåldern till 25 år inskriven i lag på ett bättre sätt än vad nu är fallet bevarade de vunna resultaten. Reformen berövade icke heller de personer, som vid densamma ikraftträdande innehade motbok, denna "värdefulla" bok, och reformen hade tillstyrkts av kontrollstyrelsen, vilken fann det önskvärt att en fortsatt utveckling i riktning mot en ytterligare begränsning av de yngre årsklassernas rätt att erhålla motbok uppnåddes, med hänsyn till den gynnsamma inverkan på den uppväxande generationens alkoholvänor, som en dylik utveckling kan hava.

Men det hjälpte icke. Även denna fråga föll tack vare första kammaren, dock endast med lottens hjälp. Så nära var det.

När de båda frågorna härnäst komma upp i riksdagen och i vilket sammanhang, vill jag icke giva mig in på att spå om. Den tredje nykterhetsfrågan vid årets riksdag rörande systembolagens kommunala beskattning röner säkerligen samma öde som de båda här ovan nämnda.

Från nykterhetshåll har även här framhållits det önskvärda uti att kommunerna icke göras, som många gånger nu är fallet, avhängiga av systembolagen som beskattningsföre-

Distriktens årskonferenser.

Uppsala distrikt.

Uppsala läns socialdemokratiska kvinnodistrikt hade söndagen den 24 april årskonferens i Uppsala, under ordförandeskap av fru Gunhild Klang, Enköping. Sex klubbar voro representerade av nio ombud varjämte en hel del intresserade medlemmar infunnit sig. Partidistriktet representerades av hr C. Svensson, Stockholms läns kvinnodistrikt av fru Maria Gelinder, Solna, och kvinnoförbundets styrelse av fru Hulda Flood, varjämte det nybildade ungdomsdistriktet visat sitt intresse genom att sända tre representanter, nämligen herrar Nils Goude, Ragnar Landen och Erik Andersson.

Års- och revisionsberättelserna godkändes och full och tacksam ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen.

Av årsberättelsen framgår att såväl distriktet som de enskilda klubbarna tagit livlig del i och utfört ett gott arbete under årets valrörelse. Således har föredragsturné varit anordnad med fru Nelly Thüring som talare, varvid ett tjugotal platser besöktes, och dessutom ha medlemmarna inom de olika klubbarna tagit livlig del i valarbetet.

Kamratmöten ha varit anordnade i Söderfors och Enköping, varjämte ett kamratmöte gemensamt med Stockholms läns distrikt anordnats i Uppsala. Dessa kamratmöten ha alla varit väl besökta, och resultatet av desamma betecknas som synnerligen gott.

Som föredragshållare ha under året förutom i valrörelsen, anlitats fruarna Agda Östlund, Hulda Flood, Signe Vessman, Maja Björkman-Broberg samt riksdagsman C. P. Vahlmark och redaktör Gunnar Lundberg.

Av partidistriktet har erhållits ett anslag av 200 kr.

Medlemsantalet var vid årets slut 166 medlemmar, fördelade på åtta klubbar.

mål. Regeringen har icke vågat sig på detta steg, trots att riksdagen tidigare uttalat sig i denna riktning och det t. o. m. på förslag av den nuvarande regeringschefen.

Till sist skulle jag endast vilja framhålla önskvärdheten utav, att arbetareorganisationerna ägnade vår nuvarande restriktionslagstiftning sin uppmärksamhet i så måtto att man gör sig förtrogen med att denna lagstiftningsförbättrande, där så bör ske, är den nykterhetsbefrämjande uppgift, som vi säkert ganska länge framåt få vara nöjda med. Denna förbättring får icke från nykterhetsfolkets sida bäras upp av någon som helst slags småkitslighet, vilket jag vågar påstå att årets förslag icke gjorde, men där uppenbara missförhållanden äro tillfinnandes borde det finnas en enig vilja att söka avhjälpa desamma, då icke minst från våra egna led.

Karl Andersson.

Som nästa punkt på dagordningen behandlades agitationen och bifölls ett förslag av styrelsen, att ej anordna turnéer, men att klubbarna, med distriktsstyrelsens bistånd, skulle få anordna möten eller samkväm med föredrag, vid tidpunkt som bäst lämpade sig för varje plats.

Till styrelse valdes fruarna Olga Hedén och Hilda Hörngren, Uppsala, samt Gunhild Klang, Enköping (omvalda), vilka utgöra verkställande utskott. Övriga ledamöter i styrelsen blevo fru Jennie Sjölander, Kungsängen (omvald) och fru Hanna Persson, Skutskär (nyvald).

Revisorer blevo fruarna Ada Wahlstedt, Elin Jansson och Hanna Färnström, Uppsala.

Frågan om en eventuell omorganisation av den socialdemokratiska kvinnorörelsen upptogs till behandling, och inleddes av fru Hulda Flood, varefter en livlig och ingående debatt utspann sig, en debatt som inte bara präglades av saklighet och torra fakta, utan även kryddades upp av den mest gemytliga humor.

Ett par tillägg till distriktsstadgarna antogs, vilka gingo ut på att klubbarna skola åläggas insända års- och revisionsberättelser till distriktsstyrelsen samt att klubbar som arbeta dåligt, skola meddela detta till distriktsstyrelsen och ej ha rättighet besluta om arbetets nedläggande utan distriktsstyrelsens hörande. Dessa ändringar i stadgarna komma att motionsvis framföras vid nästa förbundskongress.

Den internationella kvinnodagen behandlades och uppdrogs åt styrelsen att ordna ett eller ett par större möten inom distriktet samt att de klubbar som ej kunde deltaga i dessa och önskade anordna möten själva lämnades frihet att på bästa sätt ordna för sina platser.

Efter kortare tal av konferensens gäster, varvid både från ungdoms- och kvinnohåll framfördes den förhoppningen att samarbetet mellan det nya ungdomsdistriktet och kvinnorna skulle bli lika gott, som det samarbete som under alla de år kvinnodistriktet verkat, varit rådande mellan detta och partidistriktet, avslöts konferensen med unison sång.

Efteråt var anordnat samkväm, varvid musik utfördes av fru Jennie Sjölander, och Hulda Flood talade över ämnet "Några synpunkter på våra nuvarande arbetsuppgifter", varjämte programmet utfylldes med omväxlande tal och sång.

Ref.

Från Västmanlands soc.-dem. kvinnodistrikt.

Västmanlands distrikt av Soc.-dem. kvinnoförbundet hade årskonferens i Folkets hus i Västerås den 26 mars. Sex klubbar voro representerade med 12 ombud. Förbundsstyrelsen representerades av fru Agda Östlund, som även inleddes dagens diskussionsfråga: "Klubbarnas omorganisation."

Partidistriktet representerades av hr E. A. Västholm.

Agnes Söderquist avsåg sig ledamotskap av distriktsstyrelsen och den nya styrelsen blev följande: Blanche Dann, Ida Olsson, Math. Johansson, Gunilla Eriksson i V. U. Övriga ledamöter blevo: Alma Melin, Fagersta, Math. Eklund, Surahammar, Frida Lindkvist, Sala, och Hildur Nyström, Tillberga.

Konferensen beslöt att till hösten anordna föreläsningkurser.

Efter konferensen höll undervisningsrå-

det Björk ett intressant föredrag om "Vår folkundervisnings nuvarande läge".

Ombuden uttalade sin tacksamhet för den gemytliga samvaron och konferensen avslöts på e. m.

Från Skånes soc.-dem. kvinnodistrikts årskonferens.

Skånes socialdemokratiska kvinnodistrikts årskonferens ägde rum annandag påsk i Malmö. Till konferensen hade infunnit sig ett stort antal ombud. Förbundsstyrelsens representerades av fru Ruth Gustafson, Stockholm, partidistriktet av hr Anton Hjalmarsson, ungdomsdistriktet av hr Lindvall och Malmö arbetarekommun av hr Eric Bladh. Bland inbjudna gäster märktes även fru Anna Sterky.

Konferensdeltagarna hälsades välkomna av kvinnodistriktets ordförande, varefter rapport om fullmaktsgranskning omedelbart föredrogs. Innan val av funktionärer ägde rum hälsades konferensen av ovannämnda representanter.

Till konferensens ordförande valdes fru Blenda Björk, Tomelilla, och fru Alma Lindahl, Lund. Sekreterare blevo fru Anna Hansson, Trälleborg, och fru Mathilda Petterson, Malmö. Till justeringsmän utsågos fru Maria Hjalmarsson och fröken Anna Andersson, Malmö.

Därefter föredrogs styrelsens berättelse och lades med godkännande till handlingarna. Även revisionsberättelsen godkändes och ansvarsfrihet beviljades för det gångna året.

Nästa punkt på dagordningen upptog behandling av inkomna motioner.

Från Bjuvs kvinnoklubb förelåg en motion om att freds- och skiljedomstraktatens idéer, dess betydelse och förtjänster måtte upptagas som läroämne i folkskolans sista årsklass. Konferensen beslöt att understrika distriktsstyrelsens uttalande, som gick ut på, att ett kraftigt och mera målmedvetet arbete för fred mellan folken och allmän avrustning borde bedrivas inom partiet samt att skolornas läroböcker, särskilt i ämnet historia, borde vara mera objektiva.

Malmö kvinnoklubb hade motionerat om undersökning av möjligheterna för obligatorisk tandvård i samtliga landets skolor. Konferensen beslöt att remittera frågan dels till de enskilda kvinnoklubbarna och dels till partirepresentanterna i riksdagen. Dessutom beslöts att hänskjuta densamma till nästkommande förbunds-kongress i och för ytterligare ventiler.

Samma motionär hade hemställt, att konferensen måtte uttala sig för grundligare hälsovårdskontroll över personal, anställd vid beredning och försäljning av matvaror samt därmed likställda yrken. Konferensen instämde i motionens syfte och beslöt att remittera uttalandet till vederbörande myndigheter.

En motion från Skromberga kvinnoklubb om sänkning av kontingenten till distriktet avslogs av konferensen.

Distriktsstyrelsen hemställde i en motion till konferensen, att denna måtte besluta, att varje klubb vid arbetsårets slut skall till V. U. insända en verksamhetsberättelse samt uppgift om var och vid vilken tid klubben håller ordinarie möte. Konferensen biföll motionen.

Landskrona kvinnoklubb hade väckt motion om att distriktet måtte på sin bekostnad årligen sända en stipendiat till kvinnokurserna i Brunnsvik. Distriktsstyrelsen hade yrkat avslag med den motiveringen, att densamma även i år och eventuellt årligen hädanefter komme att

anordna bildningskurser för kvinnor i likhet med 1926 års sommarkurs på Hvilans folkhögskola, till vilka kurser distriktet avser att utdela stipendier bland klubbarna. På grundval av denna motivering beslöt konferensen att avslå Landskrona-klubbens motion.

Från Hälsingborgs kvinnoklubb förelåg en motion om att konferensen dels måtte understrika betydelsen av den Kvinnornas Skånedag, som under senare år av distriktsstyrelsen regelbundet anordnats i Malmö, dels ock besluta, att en sådan dag måtte förläggas även till andra orter inom distriktet. Konferensen beslöt emellertid instämma i distriktsstyrelsens uttalande, som gick ut på, att en sådan Kvinnornas Skånedag i Malmö bör bli en Malmötradition, vilket dock icke hindrar, att klubbar å andra orter anordna liknande folkmöten, i synnerhet vid förestående val.

Med anledning av att det ofta visar sig vara ganska svårt att stimulera arbetet och öka medlemsantalet inom klubbarna i distriktet hade styrelsen föreslagit konferensen att upptaga till behandling frågan om att tillföra klubbarna nytt arbetsmaterial i form av husliga diskussionsämnen vid sidan om politiska och litterära. Ur debatten, som enligt konferensens beslut skulle utgöra svar på frågan, framgick, att något bestämt direktiv ej borde utgå från distriktsstyrelsen till klubbarna utan att dessa i stället själva finge avgöra lämpligheten av att upptaga husliga frågor på dagordningen.

Därmed voro samtliga motioner genomgångna och nästa punkt på dagordningen upptog föredrag av fru Ruth Gustafson samt av fru Olivia Nordgren, som talade över det aktuella ämnet: "Kvinnan på arbetsmarknaden".

Sedan konferensen med tacksamhet uttalat sig för distriktsstyrelsens förslag att även i år söka anordna en sommarkurs i sociala frågor för arbetarkvinnor inom distriktet, företogs styrelseval. Till verkställande utskott omvaldes Martha Larsson och Anna Ekberg-Åkesson samt nyvaldes Mathilda Petterson, samtliga i Malmö. Övriga styrelsemedlemmar med suppleanter blevo Ida Rosenkvist, Hälsingborg, Anna Hansson, Trälleborg, Hanna Leikel, Malmö, Ester Persson, Landskrona, Blenda Björk, Tomelilla, Olga Jönsson, Bjuv, och Ida Lundin, Malmö.

Revisorer med suppleanter omvaldes.

Konferensen avslöts med några ord av fru Martha Larsson, varefter deltagarna samlades till ett animerat samkväm i Moriska paviljongen.

Från Södermanlands soc.-dem. kvinnodistrikts årskonferens.

Sörml. distrikt av Sv. soc.-dem. kvinnoförbund höll söndagen den 24 april årskonferens i Sparreholms Folkets hus. Förutom ombuden hade 100-tal kvinnoklubsmedlemmar infunnit sig. Konferensen öppnades av distriktets ordf. fru Ellen Svedberg, som hälsade de närvarande välkomna och föredrog dagordningen. Unisont sjöngs: Arbetets kvinnor.

Att leda dagens förhandlingar utsågs fru Anna Lindgren, Eskilstuna, och till sekreterare fru Anna Käll, Sparreholm.

Års- och revisionsberättelserna föredrogs och lades med godkännande till handlingarna. Av årsberättelsen framgick att distriktet under det gångna året anordnat en större valkonferens i Eskilstuna med Sörmlands- och Västmanlands soc.-dem. kvinnodistrikt. Under valrörelsen hade distriktet i samråd med Sörmlands partidistrikt anordnat en agitationsturné i Sörmland med fru Ruth Gustafson från Stockholm som talare. Till distriktet äro anslutna 10 klubbar med ett medlemsantal av 247. Distriktets räkenskaper ha balanserat på kr. 551:05.

Från Nyköpings soc.-dem. kvinnoklubb hade till konferensen inlämnats en fråga till diskussion. Frågan gällde hur man på bästa sätt skulle kunna anskaffa och organisera s. k. hemsystrar som vid hastigt sjukdomsfall, om husmodern måste resa bort o. s. v., skulle kunna åtaga sig hemmets skötsel. Frågan diskuterades livligt. Alla vore ense om nyttan av att dylika hemsystrar funnes till tillgå, men att tanken vore svår att realisera. Konferensen beslöt emellertid att hänskjuta frågan till de olika klubbarna för vidare diskussion och att klubbarna var på sin ort skulle söka samarbete med övriga, där befintliga, kvinnoföreningar.

Därefter upptogs till behandling förbundsstyrelsens förslag om ev. omorganisation av kvinnoförbundet. Förslaget föranledde en längre debatt. Konferensen uttalade sig för att förbundet skulle behålla sin nuvarande organisationsform.

Från förbundsstyrelsen hade utgått en paroll att högtidlighålla Internationella kvinnodagen den 4—11 sept. med ett par större möten på centrala platser i distriktet. Konferensen beslöt hänskjuta arrangerandet av dessa till den blivande distriktsstyrelsen.

Därefter övergicks till val av distriktsstyrelse. Konferensen beslutade att verkställande utskottet fortfarande skulle vara förlagt till Eskilstuna. Till distriktsstyrelse valdes: fruarna Ellen Svedberg, Anna Lindgren och Ida Adamsson, samtliga i Eskilstuna, och utgörande V. U. samt fruarna Anna Käll, Sparreholm, och Gertur Andersson, Nyköping (samtliga omvalda). Suppleanter för V. U. blevo fruarna Laura Andersson och Ester Bäckman, Eskilstuna. Suppleanter för den övriga styrelsen blevo fruarna Elvira Jansson, Sparreholm, och Natalia Brolin, Flen. Till revisorer utsågos fruarna Alma Andersson och Kerstin Svensson, Eskilstuna, med fru Amanda Stenlund som suppleant.

Till stipendiat för 3-veekorskursen vid Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad har distriktsstyrelsen utsett fru Elin Larsson, Nyköping.

JUVELKRONAN
VETEMJÖL

Intet bättre till
något pris.

KOOPERATIVA FÖRBUNDET

Konferensen beslöt att nästa årskonferens skulle förläggas till Katrineholm.

Därefter höll fru Sigrid Lundin från Stockholm föredrag över ämnet: "Hemortsrätt eller medborgarskap?" Talarinnan avtackades av den fullsatta salongen med en hjärtlig applåd. Före föredraget utfördes musik av ett stråkkapell.

Den mycket givande och i allo lyckade konferensen avslöts med ett leve för Sörmlands soc.-dem. kvinnodistrikt.

Värmlands distrikt.

Värmlands distrikt av Socialdemokratiska kvinnoförbundet samlades i år till konferens i Munkfors söndagen den 27 mars.

Sedan Munkforsklubbens ordf., fru Elin Byström, hälsat konferensen välkommen till Munkfors, öppnades denna av distriktsstyrelsens ordf., fru Alma Norsell, som hälsade ombud och övriga deltagare välkomna samt med några ord berörde det gångna årets val. Därefter företogs upprop, vid vilket 8 klubbar befunns representerade med 10 ombud. Förbundsstyrelsens representant var förbundskassören fröken Anna Svensson, Stockholm. Till ordförande för konferensen utsågs fruarna Alma Norsell, Karlstad, och Signe Karlkvist, Munkfors, till sekr. fru Anna Lindgren, och till referent fröken Alma Svensson.

Sedan protokollet från föregående konferens uppläst och godkänt, lämnade fru Lindgren en ingående redogörelse från valkonferensen i Stockholm.

Års- och revisionsberättelserna föredros och ansvarsfrihet beviljades på revisorernas förslag den avgående styrelsen. Av årsberättelsen framgick, att distriktet bestått av 11 klubbar med en medlems-siffra av omkring 300. Av distriktets medlemmar äro 7 ledamöter av stads- och kommunalfullmäktige, 6 av fattigvårdsstyrelser, 3 av skolstyrelser och skolråd, 1 av pensionsnämnd, 2 av barnavårdsnämnder, 2 av nykterhetsnämnder, 2 av municipalfullmäktige, 1 av länets barnmorskestyrelse, 1 av styrelsen för sännesslöanstalten och distriktsvårdsstyrelsen samt 4 ledamöter av arbetarekommuners styrelser och 2 i Folkets hus-styrelser. I Värmlands Folkblad äga klubbarna sammanlagt 20 andelar och i Folkets hus-föreningar 49. Av "Morgonbris" har under året försålts 4,300 ex. Under valrörelsen var en agitationsturné anordnad med fröken Rosa Nordin från Fagerviksvärken som talarinna. Av revisionsberättelsen framgick, att utgifter och inkomster balanserat på en summa av kr. 871:06.

Härefter diskuterades en hel del motioner och diskussionsfrågor från de olika klubbarna. Från Jössefors hade inkommit frågan: "Kunna vi som stöd i organisationen fordra mer intresse av våra manliga partivänner än vi för närvarande ha?" Frågan föranledde en ganska livlig debatt och konferensen beslöt göra följande uttalande: "Vi vädja till männen, särskilt de gifta, att, i stället för att som nu många gånger är fallet, motarbeta kvinnornas deltagande i arbetarerörelsen, söka påverka sina hustrur att deltaga i arbetet för vår gemensamma sak."

Från Skogshall hade inlämnats följande fråga: "Vad kan göras mot det alltmer tilltagande ungdomssuperiet?" Under diskussionen i frågan framhölls från flera håll, huru inte bara ungdomar utan barn, 13—14-åringar uppträda berusade och att de sålunda omöjligen kunna er-hålla sprit på laglig väg. Konferensen

beslöt efter en stunds diskussion att uttala "önskvärdheten av att de äldre, i motsats till vad som nu många gånger är fallet, ginge före med gott exempel och att framförallt i hemmen spriten undanhölles det uppväxande släktet".

Nästa fråga, vilken också inlämnats av Skoghallsklubben, hade följande lydelse: "Hur kunna vi mödrar bäst fostra våra barn på det andliga området, så att de redan från hemmet och barndomen ha en säker grund att bygga på när de draga ut i livet för att fortsätta det befrielseverk, som deras förfäder börjat?" Frågan blev rätt livligt diskuterad och konferensen beslöt uttala sig för att föräldrarna själva borde söka att i möjligaste mån tillgodogöra sig de möjligheter till ideell uppfostran som står dem till buds och sedan i sin tur söka meddela denna åt sina barn.

Dessutom diskuterades en hel del frågor, som rörde det inre klubbarbetet, däribland en från fru Lydia Nääs, Kristinehamn, om bildande av flicksektioner inom kvinnoklubbarna.

Till sist diskuterades "Pressens sensationslystnad". Efter en stunds meningsutbyte beslöt konferensen instämma i ett uttalande av pastor Karlberg, vari bl. a. påpekades de svåra lidanden, som de realistiska och ohöljda skildringarna i brottmålsreferaten jämte porträtt eller teckningar åsamka anhöriga till den brottslige, såsom föräldrar, syskon, hustrur och barn samt vänner. Genom införande av porträtt till rättegångsreferaten kan den brottslige, heter det även, han må nu ha dömts eller frikänts, långt efter frigivningen och sedan han länge fört en oförvitlig vandl, tack vare porträttet i tidningen bli igenkänd och få röna mycket obehag, förlora sin plats, sitt goda anseende och drivas till ny brottslighet.

Till firandet av internationella kvinnodagen fick distriktsstyrelsen i uppdrag att söka anordna ett par större kamratmöten på lämpliga platser inom distriktet.

Ütskottets förläggning bestämdes till Karlstad och till medlemmar i detsamma omvaldes fruarna Alma Norsell, Anna Lindgren och Hilma Samuelsson med fruarna Maja Pettersson och Hedvig Flood som suppleanter. Övriga styrelseledamöter blevo fruarna Ellen Steen, Lesjö-

Berta Linde i Bromsten 60 år.

Fru Berta Linde i Bromsten fyllde 60 år den 6 april och blev med anledning därav under dagen uppvaktad av kamrater i Spånga soc.-dem. kvinnoklubb och representanter från Spånga arbetarekommun, vilka överlämnade blommor, minnesgåvor och adresser från resp. organisationer.

Fru Linde, som var en av initiativtagarna till den år 1916 bildade kvinnoklubben i Spånga, har alltid varit intresserad av organisationsarbetet samt sociala och politiska frågor, och deltagit fortfarande flitigt i valagitationen när det gäller inom sin krets; hon är också en av vårt partis representanter i Bromstens municipalfullmäktige.

Före utflyttningen till Bromsten hade fru Linde sin vistelse i Stockholm, där hon ägnade sin tid åt biblioteksverksamheten och läsestugorna, varvid hennes handledning vid bokval ofta togs i anspråk av den kunskaps- eller studieintresserade besökaren. Hennes nobla och försynta sätt har också förskaffat henne många och goda vänner som med telegram hedrade 60-årsdagen, som senare även hyllades av en del intimare vänner, inbjudna till en festlig kollation i jubilarens hem.

fors, och Jenny Setterkvist, Munkfors. Revisorer blevo fröknarna Sofia Elovsson och Alma Svensson.

Under konferensen upplästes ett brev från en f. d. kvinnoklubbmedlem, fru Emma Fornell, numera bosatt i Amerika. Konferensen beslöt att såväl skriftligen som genom referatet i Värmlands Folkblad till fru Fornell framföra sin varma hälsning och sitt tack.

Till borgmästare Lindhagen avsåndes ett telegram som ett tack för hans intresse för de värnpliktige.

Under ett uppehåll i konferensen intogs gemensam middag och på kvällen var av Munkforsklubben anordnat samkväm med tesupé, till vilket arbetarekommunen och ungdomsklubben inbjudits. Vid samkvämet, som var rätt talrikt besökt, förekom sång av en manskvartett, musik och uppläsning. Stämningen var alltigenom den bästa och efter vederbörliga avtackningar från ömse håll skildes deltagarna kl. 11 på kvällen för att nästa år vid samma tid mötas i Storfors.

A. S.—T.

Äro Edra inkomster för stora?

Varom inte, nedbringa Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

KONSUMTIONSFÖRENINGEN
STOCKHOLM

Södertälje kvinnoklubb.

Från Södertäljeklubbens 10-årsfest.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb firade 10-årsjubileum söndagen den 24 april 1927 med föredrag av fru Agda Östlund, som även vid bildandet av klubben i april år 1917 höll föredrag. I den festligt smyckade lokalen inleddes festen med musik och sång av arbetarekommunens sångkör, varefter klubbens ordf., fru Anna Eriksson, höll hälsningstal och även föredrog en resumé över klubbens arbete under de gångna 10 åren, av vilken framgick, att klubben gjort aktionsvärda försök att skola arbetarekvinnorna i det politiska och sociala livet. Klubben har hållit 22 offentliga upplysningsmöten och agitationsföredrag i de mest aktuella frågor och med de bästa talare. På klubbens enskilda möten har anordnats upplysningsföredrag av våra manliga kommunmedlemmar i kommunala, kooperativa och litterära ämnen, om nykterhetslagstiftning och fortsättningskolorna. Klubben har även livligt deltagit i valarbetet tillsammans med arbetarekommunen och ungdomsklubben genom husagitation och listutdelning.

Under 10-årsperioden har hållits 115 ord. och 9 extra möten; och medlemsantalet har varierat mellan 40—35 medlemmar, för närvarande är medlemsantalet 35.

Av Morgonbris har sålts 4,685 ex. Klubben är ansluten till A. B. F. och har inom klubben arbetat en studiecirkel i olika ämnen sedan 1923. I kvinnokurserna i Brunnsvik har klubben deltagit med två stipendiater somrarna 1924—1926. Klubbens kassa har under tiden balanserat med kr. 3,656:44. Klubben har representanter i barnavårdsnämnden, fattigvårdsstyrelsen, folkskolestyrelsen och kommunstyrelsen. Lyckönskningar till klubben frambyros av representanter från distriktsstyrelsen samt från kvinnoklubbarna i Solna, Järna och Tumba samt från arbetarekommunen och ungdomsklubben. Flera telegrafiska lyckönskningar anlände och ett angenämt samkväm med dans vidtog.

Kamrathälsning till alla klubbar.

Referenten.

Från Västeråsklubbens 20-årsfest den 8 april 1927.

Salen var festligt dekorerad i röda färger, kaffet var dukat vid långbord, vid vilka medlemmarna och de inbjudna gästerna vänligen inbjödos att taga plats.

Redan från början präglades festen av en god stämning, den unisona sången klingade synnerligen vackert och vännerna Hedmans musik och sång förhöjde ytterligare stämningen.

Agnes Söderquist föredrog en revy över den gångna tidens arbete. Det hade varit omväxlande bekymmer och glädje, vilket belystes med både roande och lärariska episoder. Arbetslusten hade aldrig fattats och inga uppgifter, hur stora och svåra de än varit, hade avskräckt dem. Och om ej resultatet blivit så lysande, hade dock klubben under åren hållits uppe och bidragit till den socialdemokratiska kvinnörrelsens framgång.

Sedan Agnes Söderquist avtackats med starka applåder frambars kaffet. Allas ögon lyste av belåtenhet och under skämt och gamman njöto alla av det goda kaffet och kakorna. Och till allmän belåtenhet betalade klubben hela kalaset, vilket ju för övrigt vederbör den som fyller år.

Och för att ännu mer slå an på festdeltagarna behagade klubben framträde i form av en ung skön kvinna skrudad i rött, vilken uppläste några verser, skrivna dagen till ära, som följa här nedan:

Se här är jag, kära mödrar,
ung och käck och varm.
Allt ni drömt och allt ni längtat
sjuder, brinner i min barn.

Heligt är det arv jag värdar.
Kvinnan är ej någons träl!
Mot förtryck och härskarlystnad
glöder harm uti min själ.

Jag har lärt mig älska frihet,
rätt åt alla är min tro.
Jag vill bringa ljus och sanning,
jämlikhet och ljuvlig ro.

Albertina Laeben, Långshyttan, 60 år.

Den 16 april fyllde vår kamrat Albertina Laeben 60 år och blev på sin 60-årsdag föremål för hjärtliga hyllningar av såväl klubbkamrater som utomstående med presenter och blommor. Ävenså förekom sång och tal av klubbkamrater. Musik utfördes på ett berömvärdt sätt av Nybo-kapellet. Albertina Laeben är en av de kamrater som voro med när kvinnoklubben bildades. Hon har alltid visat stort intresse för klubben och så ofta hennes hälsa tillätit besökt mötena. Må hennes levnadsafton bli ljus och vacker, önska alla kamraterna inom klubben. Ref.

Men så länge striden rasar
vill jag värdigt kämpa med.
Väldets makter måste krossas
och för evigt brytas ned.

Sluten leden, mina systrar,
väcken upp de trötta häg.
Vi gå hän mot segerfröjder
under röda fanors tåg.

Hon, klubben, avtackades med fanfarer, varefter ungdomssången sjöngs med känsla och övertygelse av festdeltagarna.

Sedan framträdde allas vår Ida Olsson med egna författade verser, vilka hon föredrog att sjunga, varvid alla rycktes med i muntherhet och skratt; verserna avhandlade klubbens arbete under årens lopp.

Därefter trädde dansen av gammal och ung och när Hedmans spelade upp en gammal vals kunde Lovisa Lundin trots sina 83 år ej motstå frestelsen, utan dansade av hjärtans lust. Sedan dansen pågått en stund bjöds på frukt och då på så sätt alla yra och ystra gubbar och gummor lugnade satte sig, ansågs det lämpligt att låta den aller högsta inträda, och dagen till äro utdela den synnerligen vackra och värdefulla instiftade "Rivjärnsorden". Den aller högsta behagade i sitt visa råd utdela dessa till de gamla och trogna männen, dessa som man var absolut säkra på, att de voro så fast bundna, att man ej kunde binda dem fastare, utan med något finurligt knep, litet smickrande och fäffingligt grannlåt.

Ja, i nöd och lust hava vi lärt att styra, amen.

Ingen av de unga männen syntes förskräckta, utan de och gummorna njöto gladeligen av spektaklet och de utsedda offrens bryderi. Varför det ej heller torde vara farligt att fortsätta på den inslagna vägen.

Herr Västholm, en av de dekorerade, höjde sin stämma och med allvarliga ord tackade han å de inbjudnas vägnar för den angenäma samvaron, och på hans förslag utbringades ett leve för V-ås soc.-dem. kvinnoklubb.

Men tyvärr måste även det nyttiga och roliga ha ett slut, och när glädjen stod på sin höjdpunkt nödgades även denna fest avslutas.

Men i festdeltagarnas minne är den bevarad som en lycklig och glad kväll.

Ebba Berg.

TÄNK PÅ DE ANHÖRIGA
FÖRSÄKRA ERT LIV I FOLKET

På avbetalning

Herr- & Damkläder

Korkmattor,
Mjuka mattor,
Gardiner,
Täcken, Filtar,
Turistsängar

m. m.

STRÖMBERG & C:o

BARNHUSGATAN 16,
TUNNELGATAN 23.

Brusten länk.

Söndagen den 24 april hade Lesjöfors soc.-dem. kvinnoklubb den smärtsamma plikten att följa en av dess mångåriga medlemmar, fru Ida Friisk, till den sista vilan.

Efter en kort tids sjukdom rycktes hon hastigt bort vid en ålder av endast 45 år. Ida Friisk var en sympatisk och pliktrogen medlem, som nästan aldrig saknades på klubbens möten, och som aldrig undandrog sig de åliggande och uppdrag som kom på hennes lott. Klubben har alla skäl att minnas henne som den gladlynta och rättänkande människa hon var. Vid graven sjöng Lesjöfors manskör ett par sånger, och en av medlemmarna nedlade en krans från klubben samt uttalade å klubbens vägnar ett tack för vad hon i livstiden varit samt uppläste några verser, skrivna av en medlem, vari tolkades klubbens och de anhörigas djupa sorg och saknad.

Frid över hennes minne.

Sprid Morgonbris!

Ingen klubbmedlem får vara överksam när det gäller agitationen för Morgonbris.

Från Malmö.*

Malmö soc.-dem. kvinnoklubb höll torsdagen den 5 maj ordinarie möte. En del vanliga mötesfrågor behandlades i tur och ordning som vanligt. Från några medlemmar hade klubben nöjet att mottaga en mindre penningssumma, avsedd att bilda en grundplåt till en klubbens egen stipendiefond. Stipendierna skola i första hand avse kvinnokurserna på Brunnsvik. En frivillig insamling företogs vid mötet för samma ändamål.

Efter mötesförhandlingarna höll red. Hanna Leikel föredrag i befolkningsfrågan, varvid särskilt framhölls att ett lands s. k. befolkningsoptimum var ytterst vanskligt att fastställa. Därvid fick man taga hänsyn till folkstockens kvalitet; ett land klarar sig bättre med en god folkras än med en dålig sådan. För att uppnå en god, kvalitativt hög ras, finnas två vägar, en negativ, som tillämpar steriliserings- eller interneringsmetoden mot bärare av mindervärdiga arvsfaktorer, en positiv, som understöder och befrämjar bärarna av goda arvsfaktorer. Men vetenskapen har ej ännu kastat tillräckligt ljus över dessa vägar. Tal riktade dessutom en kritik mot preventiv- och fosterfördrivningslagarna. Talarinnan slöt sitt anförande med en kraftig maning till kvinnorna att odla och stärka sitt ansvar som mödrar och varnade framförallt för falsk blygsamhet, en sak som är ganska utbredd bland kvinnorna.

Efter föredraget, som var mycket upplysande och lättförstått framsagt, vidtog en stunds debatt, som vittnade om ett stort och levande intresse bland klubbmedlemmarna för denna fråga.

* Då detta brev innehåller referat över aktuella frågor som behandlats på sammanträdet låta vi det inflyta före redogörelsen över årsmöten.

Aktiebolaget Arbetarnes Tryckeri

FOLKETS HUS, STOCKHOLM

TEL: 2276, Norr 4043

*

Rekommenderar sig till utförande av alla slags trycksaker

*

Moderna stilar
Snabbt utförande
Moderata priser

Därefter höll Matilda Pettersson ett anförande om "Den privata arbetsförmedlingen", vilken av tal. skarpt kritiserades. Tal. belyste de höga priser som en del av dessa kontor betingade sig. Manade att mera än nu är fallet använda statens arbetsförmedling samt först och sist troget slå vakt om sin organisation, ty, slutade tal., i samma mån den fackliga rörelsen gör nya erövringar begränsas kapitalets profitmöjligheter. Även detta ämne väckte en stunds diskussion, som visade att det var aktuella frågor som i dag stått på dagordningen. M. P.

**GYNNA MORGONBRIS
ANNONSÖRER!**

Släng brädan

och rotborsten!

Låt Tvättbjörn lösa smutsen kemiskt!

Då slipper Du allt grovarbete med tvätten och får ändå mångdubbelt finare, vitare, glansigare och renare kläder än förr.

Tvätta med

Vita Tvättbjörn

— följ bruksanvisningen.

(Forts. fr. sid. 1.)

kan slutgiltigt lösas, så kan denna reform sägas hava löst skolproblemet, men det var ett steg i sann demokratisk riktning, ett steg i den anda utvecklingen fört oss.

Vi notera med glädje reformens antagande och ansåg uppskovsyrekandet för ett lättsinnigt experiment att gå med på av dem som arbeta för folkets andliga utveckling och fostran, ty vi kunna aldrig beräkna vad morgondagen bär i sitt sköte.

Vi skola i kommande nummer redogöra för innebörden av reformen. S. V.

Rådfrågningsbyråer.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinnodistrikts rådfrågningsbyrå för mödrar. Doktor Gärda Lidfors av Geijerstam, Götabergsgatan 26, Göteborg. Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl. 11 f. m.—1 e. m.

Tidevarvets rådfrågningsbyrå för föräldrar, Slussplan 1, 2 tr., Stockholm. Mottagning torsdagar kl. 9.30—10.30 f. m.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

BARNENS ANTAL

i en familj är av vital betydelse för ekonomin. Upplysningsböcker, prislister m. m. erhållas gratis mot 45 öres porto. Privat av-sändarenamn, om så begäres.

Nils Adamsson,
Jakobsgatan 22, Stockholm I.

Stockholms stads o. läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör fru Gerda Bergstrand, Bromsten.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Södermanlands Enskilda Bank

Solidarisk Bank.

Kontor i Stockholm:

Grundad 1865.

Regeringsgatan 18,
Hornsgatan 66 A,Norrländsgatan 2,
Slussplan 1—3,Humlegårdsgatan 7,
Kungsgatan 60,Barnhusgatan 16,
Odengatan 52.

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING

Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris Dam- & Barnkoffor.

Dam- & Barnunderkläder.

Extra starka barnstrumpor.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 1 tr., Södra Folkets Hus. Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. & lokalen Upplandsgatan 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb sammanträder 1:a onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Ordf. fru Jenny Larsson, Kungsholmsgatan 104, 1 tr. Tel. Norr 238 37.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Persson, Box 54, Billesholms gruva. Sekr. fru Ida Lundström, Ljungsgård, Billesholms gruva. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Föreningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomblér, Tel. 1314.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Studiecirkeln torsdagar kl. 8 e. m.

Södra Förstädernas soc.-dem. kvinnoklubb håller möte tredje tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i bibliotekslokalen, Aspudden. Ordf. Sigrd Lundin, Liljeholmen, tel. Gröndal 116. Sekr. Fru Karin Käll, Hägerstensg., Aspudden. Tel. 5 28.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i måndagen kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m. Styrelsen.

Malmö Soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte första torsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, sal 7. Ordf. fru Botilda Hansson, Norra Vallgatan 118. Korresp. sek. fru Matilda Pettersson, Östra Förstadsgatan 10 B. Tel. 106 40.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra månd. i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. fru Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta o. 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 3:dje måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Ordf. Fru Anna Ericsson, Folkets Hus. Tel. 2 37. Styrelsen.

Tillberga soc.-d. kvinnoklubb håller ordinarin möten 1:sta och 3:dje måndagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus.

Trällebergs soc.-dem. kvinnoklubb har möte andra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. Fru Elina Persson, Hantverkareg. 13. Styrelsen.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Turebergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i gamla skolan. Ordf. fru Anna Ahlzen, Tureberg. Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda. Styrelsen.

Stockholm 1927. A.-B. Arbetarnes Tryckeri